

NPRU

Nakhon Pathom
Rajabhat University

1632201

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เนื้อหาสารสนเทศ 1

จัดทำโดย

รองศาสตราจารย์เบญจรัตน์ สีทองสุก

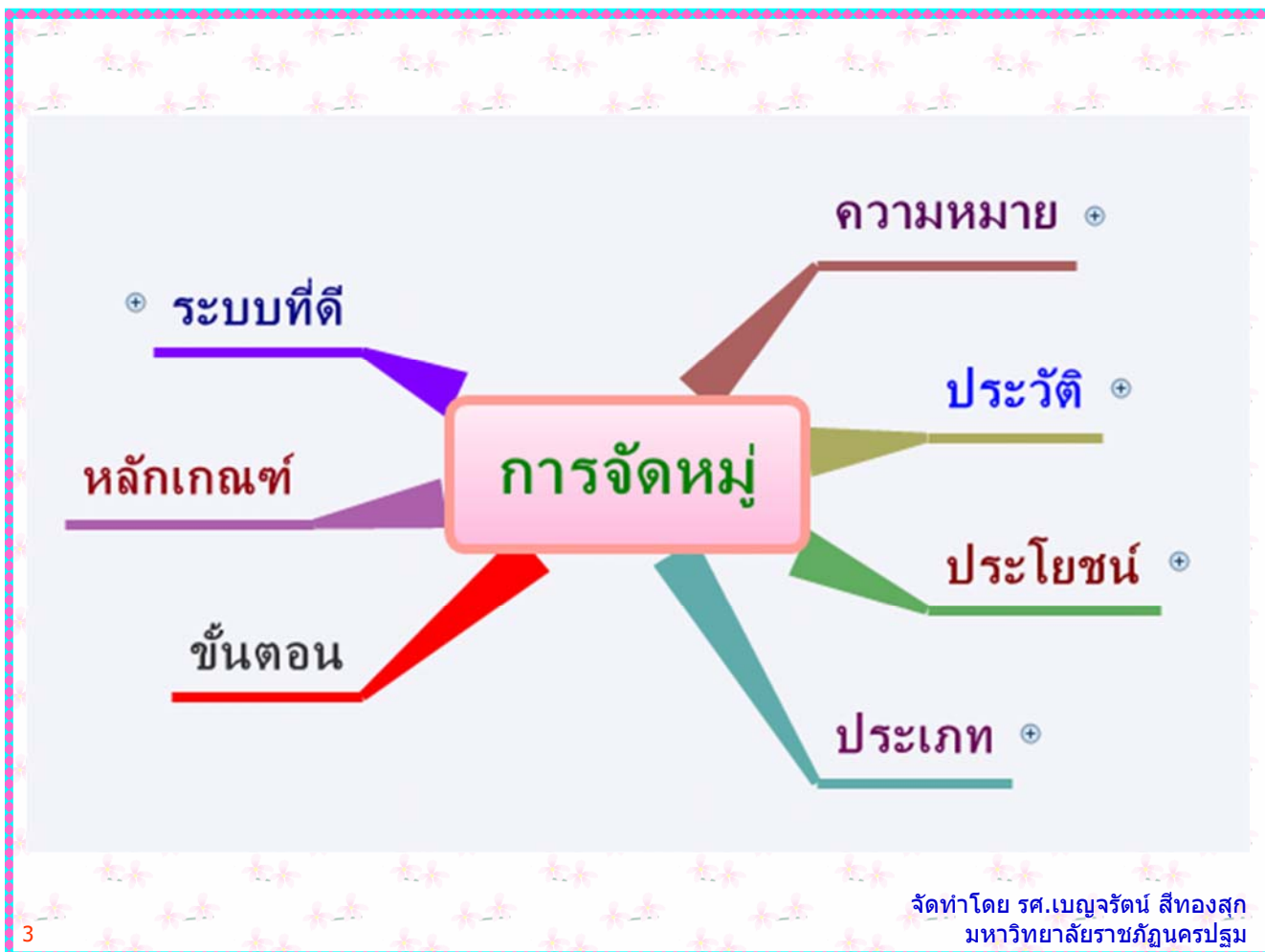

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เนื้อหาสารสนเทศ 1 บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้น

จัดทำโดย

รองศาสตราจารย์เบญจรัตน์ สีทองสุก

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3

การวิเคราะห์สารสนเทศ

อำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้บริการให้สามารถค้นหาและเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว

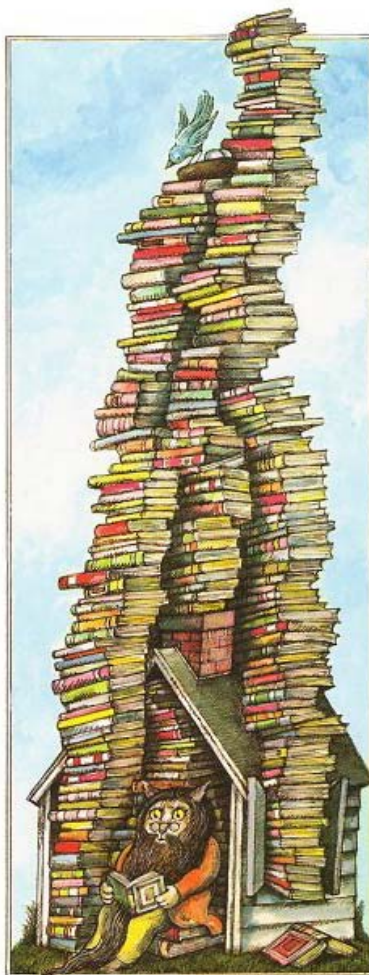
ทรัพยากรสารสนเทศจำนวนมาก หากไม่มีการจัดให้เป็นระบบ จะเป็นอย่างไร

4

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

5

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

6

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ทำอย่างไร

- ผู้อ่านทุกคน มีหนังสือที่ตนต้องการอ่าน

ความสำคัญของการจัดหมู่หนังสือ

- ❑ รากฐานของห้องสมุดก็คือหนังสือ
- ❑ รากฐานของการเป็นบรรณารักษ์ก็คือการจัดหมู่
- ❑ เพราะถ้าไม่มีการจัดหมู่หนังสือก็ไม่มีบรรณารักษ์คนใดสามารถจัดห้องสมุดให้เป็นระบบได้ (Sayers, 1975, p. 38)

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

9

การทำเครื่องหมายสืบค้นสารสนเทศ

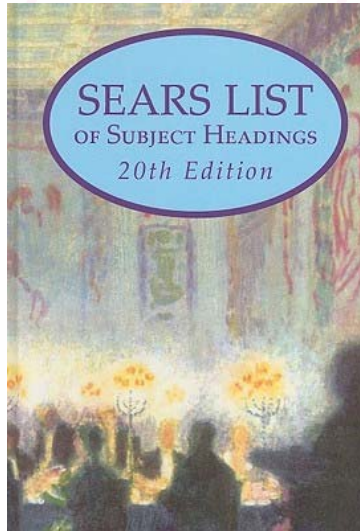

การวิเคราะห์สารสนเทศ 1 จัดทำโดย
รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

10

คู่มือที่ใช้วิเคราะห์สารสนเทศ

- การกำหนดหัวเรื่อง **Sears List of Subject Headings. 20th ed.**
- การกำหนดเลขหมู่ **Dewey Decimal Classification. 23th ed.**

การวิเคราะห์สารสนเทศ 1 จัดทำโดย
รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

สมัยโบราณ

วัสดุที่ใช้บันทึกข้อมูล มีอะไรบ้าง

- ❑ ห่องสมุดดินเหนียว
- ❑ ห่องสมุดปาปิรัส
- ❑ ห่องสมุดแผ่นหนัง

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ห้องสมุดดินเหนียว

ตัวอย่างแผ่นดินเหนียวที่จารึกด้วยอักษร
คูนiform

มีการจัดแผ่นดินเหนียวอย่างมีแบบแผน
โดยแบ่งเป็น 2 หมวดใหญ่ ๆ ตาม
ข้อความที่บันทึก คือ

- เรื่องเกี่ยวกับทางโลก (knowledge of the earth)
- เรื่องเกี่ยวกับทางสวรรค์ (knowledge of the heavens)

13

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สืทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

กฎหมายของพระเจ้าฮัมมูราบี
ที่จารึกบนแผ่นดินเหนียว

14

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สืทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ห้องสมุดปาปรัส

ชาวอียิปต์บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับ
ความเป็นอยู่ ความเจริญรุ่งเรือง
และความรู้ต่าง ๆ ลงบน
แผ่นกระดาษปาปรัส
กว้าง 1 ฟุต ยาวประมาณ 20 ฟุต
จัดเก็บไว้ในกล่องโลหะมีฝาปิด
เขียนคำอธิบายสั้น ๆ
เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
จำแนกตามเรื่องที่บันทึกบ้าง
จำแนกตามผู้เขียนบ้าง

ตัวอย่างม้วนปาปรัส

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

15

ห้องสมุดแผ่นหนัง

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

16

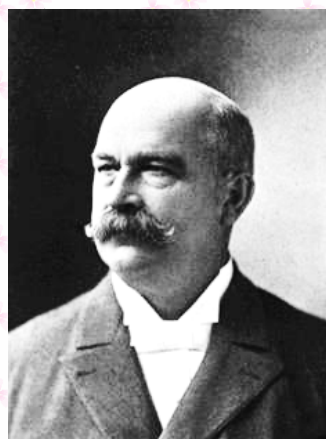

เซอร์ฟรานซิส เบคอน

- ความจำ (memory)
- จินตนาการ (imagination)
- เหตุผล (reason)

- 1) ความรู้ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจิตใจทำหน้าที่บันทึกความทรงจำ
- 2) กรีนพอนท์ ซึ่งจิตใจทำหน้าที่ในการคิดจินตนาการ
- 3) ปรัชญา ซึ่งจิตใจทำหน้าที่ในการค้นหาเหตุผล

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ดร.วิลเลียม ทอร์เรย์ แฮริส

- นำแนวคิดของเซอร์ฟรานซิส เบคอน มาดัดแปลง
- จัดทำระบบการจัดหมู่หนังสือของตนเพื่อใช้ในหอสมุดโรงเรียนที่เซนต์หลุยส์ รัฐมิสซูรี สหรัฐอเมริกา
- แบ่งหนังสือเป็น 3 กลุ่มคือ
 - วิทยาศาสตร์
 - ศิลปะ
 - ประวัติศาสตร์

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

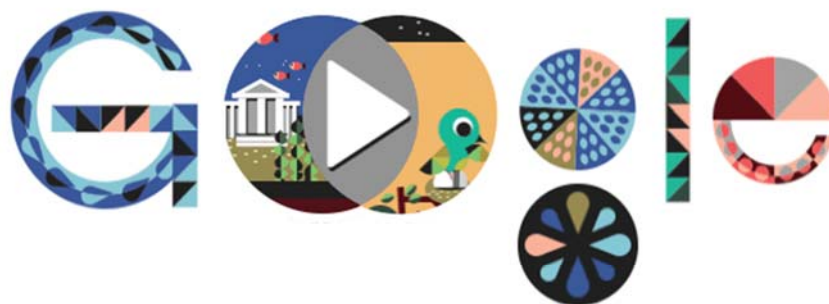

เมลวิล ดิวอี้

- ❑ คีตระบบการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยม (Dewey decimal classification)
- ❑ ถือว่าเป็นระบบจัดหมู่หนังสือที่สมบูรณ์แบบระบบแรกในประวัติศาสตร์การจัดหมู่หนังสือ

สมัยปัจจุบัน

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

21

<http://library.tedankara.k12.tr/dewey/>

CyberDewey

A Hotlist of Internet Sites organized using Dewey Decimal Classification codes.

000 Generalities

- [000](#) Generalities (427)
- [010](#) Bibliography (60)
- [020](#) Library and Information Science (47)
- [030](#) Encyclopedias (14)
- [040](#) Unassigned (0)
- [050](#) Magazines (12)
- [060](#) General organizations and museology (18)
- [070](#) Journalism (44)
- [080](#) General collections (9)
- [090](#) Manuscripts and rare books (0)

100 Philosophy and Psychology

- [100](#) Philosophy (4)
- [110](#) Metaphysics (2)
- [120](#) Epistemology, causation, humankind (3)
- [130](#) Paranormal Phenomena (6)
- [140](#) Specific philosophical schools (2)

500 Science

- [500](#) Science (50)
- [510](#) Mathematics (18)
- [520](#) Astronomy & allied sciences (14)
- [530](#) Physics (26)
- [540](#) Chemistry (15)
- [550](#) Earth sciences (28)
- [560](#) Paleontology, Paleozoology (10)
- [570](#) Life sciences (29)
- [580](#) Botanical sciences (11)
- [590](#) Zoological Sciences (50)

600 Technology

- [600](#) Technology (10)
- [610](#) Medical sciences, Medicine (131)
- [620](#) Engineering & allied operations (81)
- [630](#) Agriculture (27)
- [640](#) Home economics & family living (80)

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

22

Division 020: Library and Information Science

020 Library & information sciences

- [020](#) CARL
- [020](#) Faxon
- [020](#) Foreign Language Cat.
- [020](#) Information Sciences (WWWVL)
- [020](#) ISSN Web Page
- [020](#) Larry's InfoPower
- [020](#) Library of Congress Web
- [020](#) Ms. Acquisitions
- [020](#) U of Chicago
- [020](#) U of Virginia
- [020](#) UMI
- [020](#) University of Strathclyde Department of Information Science

021 Relationships of libraries, archives, information centers

022 Administration of the physical plant

023 Personnel administration

025 Library operations

จัดทำโดย รศ.เบญจวรรณ สืทองสุข

025 Library operations

- [025](#) eLib: Electronic Libraries Programme (Lycos)
- [025](#) Internet Public Library (Lycos)
- [025](#) Libraries (Lycos)
- [025](#) Library and Information Science, Librarianship
- [025.4](#) AUTOSPEC THEMATICS: CONTEXT AND CONCEPTUAL MEDIA ◆
- [025.4](#) Cataloguing Page of Queen Elizabeth II University
- [025.4](#) Catriona
- [025.4](#) Dublin Core Metadata Initiative
- [025.4](#) Dublin Core Metadata Initiative
- [025.4](#) Faceted Classifications - Susan Leigh Star
- [025.4](#) Faculty - Susan Leigh Star
- [025.4](#) Mantis Home Page
- [025.4](#) Netscape Open Directory
- [025.4](#) OCLC Forest Press
- [025.4](#) OCLC
- [025.4](#) Scorpion Home Page
- [025.4](#) Scorpion Home Page
- [025.4](#) The UK Web Library - Searchable Classified Catalog ◆
- [025.4](#) WebCat
- [025.4](#) WWW Virtual Library (Lycos)
- [025.524](#) Alta Vista: Main Page
- [025.524](#) AUTOSPEC THEMATICS: CONTEXT AND CONCEPTUAL MEDIA FILTERING
- [025.524](#) CIMI Metadata Project Planning Meeting
- [025.524](#) Cooperative Hierarchical Indexing Coordination (TF-CHIC)
- [025.524](#) FAQ.org
- [025.524](#) Mr Dui's Topic Finder
- [025.524](#) Net Projects
- [025.524](#) Yahoo
- [025.7](#) Library Resources at the University of Pittsburgh

จัดทำโดย รศ.เบญจวรรณ สืทองสุข

Dewpoint

Division 030: Encyclopedias

030 General Encyclopedic works

- [030](#) Almanacs (Lycos)
- [030](#) Almanacs (OD)
- [030](#) Encyclopedia (OD)
- [030](#) Handbooks (Lycos)
- [030](#) Handbooks (OD)
- [030](#) Martindale's The Reference Desk (Lycos)
- [030](#) My Virtual Reference Desk - Text Version (Lycos)
- [030](#) Reference (Yahoo)
- [030](#) Reference Chat (Lycos)
- [030](#) Reference Clubs (Lycos)
- [030](#) Reference: Encyclopedia (OD)
- [030](#) the Virtual Encyclopedia - brought to you by ABP (Lycos)
- [030](#) THOR+: The Virtual Reference Desk (Lycos)

031 American

- [031](#) Household Cyclopedia, The

จัดทำโดย วศ.เบญจรัตน์ สืทองสุข

Yahoo! My Yahoo! Mail Welcome, bjeed [Sign Out] [My Account]

YAHOO! DIRECTORY Search: ☐ the Web | ☒ the Directory | ☐ this category

Reference [Email this page](#)

[Directory](#) > [Reference](#)

 [Klipsch Reference Speaker](#) [www.Vanns.com](#) **SPONSOR RESULTS**
Great Deals On Klipsch Speakers & Home Audio Equipment.

CATEGORIES [\(What's This?\)](#)

Top Categories

- [Phone Numbers and Addresses](#) (229)
- [Quotations](#) (263)
- [Libraries](#) (6794)
- [Dictionaries](#) (194)
- [Thesauri](#) (25)
- [Encyclopedias](#) (51)
- [Calendars](#) (124)
- [Postal Information](#) (41)

Additional Categories

- [Acronyms and Abbreviations](#) (23)
- [Almanacs](#) (10)
- [Arts and Humanities@](#)
- [Ask an Expert](#) (2170)
- [Bibliographies](#) (5)
- [Biographies@](#)
- [Booksellers@](#)
- [Geographic Name Servers@](#)
- [Health@](#)
- [How-To Guides](#) (32)
- [Journals@](#)
- [Maps@](#)
- [Measurements and Units@](#)
- [Music@](#)

จัดทำโดย วศ.เบญจรัตน์ สืทองสุข

OCLC™The world's libraries.
Connected.

Welcome! Please choose your preferred OCLC site.

Check the "save my choice" box below to save your choice for future visits.

☐ Save my choice**Americas****United States**[English](#)**Canada**[English](#) | [Français](#)**Latin America and Caribbean**[English](#) | [Español](#) | [Português](#)**Asia Pacific****Asia**[English](#) | [中文繁體](#) | [中文简体](#)**Australia and New Zealand**[English](#)**Europe, Middle East and Africa****UK and Ireland**[English](#)**Netherlands**[Nederlands](#)**Germany, Austria, Switzerland**[Deutsch](#)**France**[Français](#)**Middle East and North Africa**[English](#)**Sub-Saharan Africa**[English](#)**Worldwide**

For countries not listed

Also home to:

- OCLC Research

[English](#)

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สืทองสุข

27

BUBL LINK Catalogue of Internet Resources[Dewey](#) | [Search](#) | [Subject Menus](#) | [Countries](#) | [Types](#) | [BUBL UK](#) | [BUBL Archive](#)

Selected Internet resources covering all academic subject areas

[A](#) | [B](#) | [C](#) | [D](#) | [E](#) | [F](#) | [G](#) | [H](#) | [I](#) | [J](#) | [K](#) | [L](#) | [M](#) | [N](#) | [O](#) | [P](#) | [Q](#) | [R](#) | [S](#) | [T](#) | [U](#) | [V](#) | [W](#) | [X](#) | [Y](#) | [Z](#)**000 Generalities***Includes:* computing, Internet, libraries, information science**100 Philosophy and psychology***Includes:* ethics, paranormal phenomena**200 Religion***Includes:* bibles, religions of the world**300 Social sciences***Includes:* sociology, politics, economics, law, education**400 Language***Includes:* linguistics, language learning, specific languages**500 Science and mathematics***Includes:* physics, chemistry, earth sciences, biology, zoology**600 Technology***Includes:* medicine, engineering, agriculture, management**700 The arts***Includes:* art, planning, architecture, music, sport**800 Literature and rhetoric***Includes:* literature of specific languages**900 Geography and history***Includes:* travel, genealogy, archaeology

Search

[E-LIS](#) | [CDLR Projects](#) | [Contacts and Credits](#)BUBL uses the Dewey Decimal Classification system as the primary organisation structure for its catalogue of Internet resources.
The Dewey Decimal Classification is (c) 1996-2007 OCLC Online Computer Library Center. Used with Permission.

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สืทองสุข

28

BUBL LINK Catalogue of Internet Resources

[Home](#) | [Search](#) | [Subject Menus](#) | [Countries](#) | [Types](#) | [BUBL UK](#)

Selected Internet resources covering all academic subject areas

[A](#) | [B](#) | [C](#) | [D](#) | [E](#) | [F](#) | [G](#) | [H](#) | [I](#) | [J](#) | [K](#) | [L](#) | [M](#) | [N](#) | [O](#) | [P](#) | [Q](#) | [R](#) | [S](#) | [T](#) | [U](#) | [V](#) | [W](#) | [X](#) | [Y](#) | [Z](#)

300 Social sciences

[300 Social sciences: general resources](#)

[301-306 Sociology](#)

[307 Urban communities](#)

[310 Collections of general statistics](#)

[320 Political science](#)

[330 Economics](#)

[340 Law](#)

[350 Public administration](#)

[355 Military science](#)

[360 Social problems and services, associations](#)

[370 Education](#)

[380 Commerce, communications, transportation](#)

[390 Customs, etiquette, folklore](#)

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก

BUBL LINK Catalogue of Internet Resources

[Home](#) | [Search](#) | [Subject Menus](#) | [Countries](#) | [Types](#) | [BUBL UK](#)

Selected Internet resources covering all academic subject areas

[BUBL Home](#)

[A](#) | [B](#) | [C](#) | [D](#) | [E](#) | [F](#) | [G](#) | [H](#) | [I](#) | [J](#) | [K](#) | [L](#) | [M](#) | [N](#) | [O](#) | [P](#) | [Q](#) | [R](#) | [S](#) | [T](#) | [U](#) | [V](#) | [W](#) | [X](#) | [Y](#) | [Z](#)

390 Customs, etiquette, folklore

[391 Costume and personal appearance](#)

[392 Customs of life cycle and domestic life](#)

[393 Death customs](#)

[394 General customs](#)

[398 Folklore](#)

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก

[A](#) | [B](#) | [C](#) | [D](#) | [E](#) | [F](#) | [G](#) | [H](#) | [I](#) | [J](#) | [K](#) | [L](#) | [M](#) | [N](#) | [O](#) | [P](#) | [Q](#) | [R](#) | [S](#) | [T](#) | [U](#) | [V](#) | [W](#) | [X](#) | [Y](#) | [Z](#)

393 Death customs

Titles

1. [Cemetery Culture: City of the Silent](#)
2. [Death in Ancient Egypt](#)
3. [Egyptian Book of the Dead](#)
4. [Lively Look at the History of Death: Exploring the Architecture and Rituals of Nineteenth Century Mourning](#)
5. [Tibetan Book of the Dead](#)

Descriptions

[Cemetery Culture: City of the Silent](#)

Resource dealing with the cultural appreciation of death and burial customs. Includes a listing of related terminology and a glossary of symbolic actions such as offerings to the dead, particular days that commemorate death, and Gods associated with dying. Additional information is provided by literary references to death.

Author: Gazis-Sax, Joel

DeweyClass: 393

[Death in Ancient Egypt](#)

Project investigating the funerary customs and beliefs of the ancient Egyptians, covering the provision for life in the 'next world' and the significance of shabtis.

Author: Alexandra A O'Brien, Oriental Institute Research Archives

DeweyClass: 393

[Egyptian Book of the Dead](#)

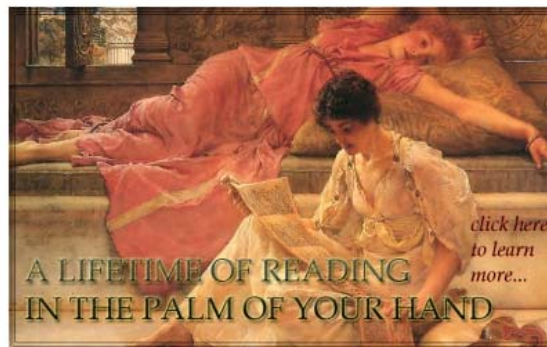
Information about the ancient Egyptians' view of death and the afterlife.

Author: Budge, E. A. Wallis

DeweyClass: 393

[Lively Look at the History of Death: Exploring the Architecture and Rituals of Nineteenth Century Mourning](#)

A short article from the Camden County Historical Society describing death customs

[click here to learn more...](#)

[Sacred Texts](#) [Egypt](#)

THE BOOK OF THE DEAD

The Papyrus of Ani

by

E. A. WALLIS BUDGE

[1895]

[Introduction](#) [Translation](#)

Dewey Browse

Created and Maintained by Gail Shea Grainger

Web Sites Classified by the Dewey Decimal Classification System for Grades K-12

<u>000-099</u> News, Internet, Museums & Magazines	<u>100-199</u> Psychology, Witch Trials & Philosophy	<u>200-299</u> Religion & Mythology
<u>300-399</u> Education, Fairy Tales, Folk Tales & Social Sciences	<u>400-499</u> Language	<u>500-599</u> Sciences & Mathematics
<u>600-699</u> Technology, Health & Cooking	<u>700-799</u> Arts, Sports & Recreation	<u>800-899</u> Literature
<u>900-999</u> Geography, History & Travel	<u>92</u> Biography	<u>Teacher Resources</u> <u>Search Engines</u>

Google Search

สีทองสุก

Dewey Browse 000's

Created and Maintained by Gail Shea Grainger

001.3	<u>HUMANITIES</u>
001.4	<u>Nobel Prize Internet Archive</u>
001.9	<u>A Love of Monsters</u>
001.9	<u>Sea Serpents and Lake Monsters</u>
004	<u>MACINTOSH LINKS</u>
004	<u>Web Places Clip Art Server</u>
004.6	<u>NETWORK TROUBLESHOOTING</u>
004.67	<u>The Best Information on the Net</u>
004.67	<u>Busy Educator's Guide to the World Wide Web</u>
004.67	<u>Digital Librarian: A Librarian's Choice of the Best of the Web</u>
004.67	<u>Eduscapes: Great Site for Teachers and Students</u>
004.67	<u>Enchanted Learning: Great site for Teachers and Students</u>
004.67	<u>Global School Network: Linking Kids Around the World</u>
004.67	<u>Great Sites for Kids from ALA</u>
004.67	<u>The Internet Public Library</u>
004.67	<u>Internet Tutorial: Finding Information On the Internet</u>
004.67	<u>Mrs. Mitchell's Virtual School</u>
004.67	<u>Kathy Schrock's Guide for Educator's: This is a Must See Site</u>
004.67	<u>Kidskonnnect</u>

องสุก

004.67	Thinkfinity: Was Marco Polo
004.67	Virtual Learning Resources Center
004.67	The Virtual Reference Desk
004.67	World Wide Web Virtual Library
005.75	CREATING WEB PAGES & HTML LINKS
006.6	GRAPHIC DESIGN HELP FOR WEB PAGES
011	Publishers Weekly Best Seller List
025.04	Choose the Best Search Engine for Your Information Needs
025.4	DEWEY DECIMAL MADE FUN
025.5	Virtual Reference Desk: From British Columbia
025.7	BOOK REPAIR
027	The British Library
027	John Fitzgerald Kennedy Library Home Page
027	Library of Congress
027	Library of Congress The Wise Guide
027	The World Digital Library
028.7	GENERAL REFERENCE SOURCES
030	Information Please Almanac: The Ultimate Fact Finder
030	Farmer's Almanac

Dewey Decimal Made Fun

Thanks to Gail Junion-Metz from School Library Journal for These Links

Created and Maintained by Gail Shea Grainger

025.4	Dewey Browse
025.4	DEWEY DECIMAL CLASSIFICATION
025.4	Dewey Decimal Online Lessons
025.4	Dewey "Swat" Team to the Rescue
025.4	Do the Dewey
025.4	Do We Really Know Dewey?
025.4	Library Quiz

[Back to 000's](#)

? Can YOU ? Do the Dewey ?

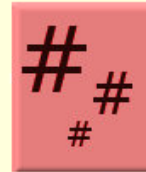
FIND OUT - HAVE FUN - AND LEARN MORE!

[Click here](#) to test your knowledge of the Dewey Decimal System.

[Click here](#) to meet the man who created this amazing system.

[Click here](#) to learn more about the Dewey Decimal System.

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ประวัติการจัดหมู่ของไทย ?

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ประเภทของการจัดหมู่หนังสือ

- จัดหมู่ตามเนื้อหาวิชา
 - ระบบการจัดหมู่ที่มีแผนการจัดหมู่สำเร็จรูป
 - ระบบทศนิยมของดิวอี้
 - ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
 - ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบแยกสังเคราะห์ ระบบที่ใช้วิธีการแยกแยะเนื้อหาวิชาที่มีอยู่ในหนังสือออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ตามพื้นฐานของเนื้อหาวิชาแต่ละด้าน แล้วจึงนำมาสังเคราะห์เป็นเลขหมู่หนังสือประกอบด้วยสัญลักษณ์หลายประเภท เช่น จำนวนเลข ตัวอักษร เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ
 - ระบบโคลอน
 - ระบบทศนิยมสากล
- จัดหมู่ตามลักษณะที่ปรากฏภายนอก

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

จัดหมู่ตามลักษณะที่ปรากฏภายนอก

- การจัดเรียงตามลำดับตัวอักษรของผู้แต่ง
- การจัดเรียงตามภาษาที่ใช้ในการเขียนหนังสือนั้น ๆ
- การจัดเรียงตามรูปแบบของหนังสือ
- การจัดเรียงตามสี
- ตามชนิดของปก
- ตามราคาของหนังสือ (เช่น การเก็บหนังสือเก่าหายากไว้รวมกัน)
- ตามความบอบบางของหนังสือ เป็นต้น
- จัดเรียงตามขนาดของหนังสือ

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ระบบการจัดหมู่หนังสือที่ดี

□ ความสมบูรณ์ของสรรพวิทยาการ

- ระบบการจัดหมู่หนังสือที่ดีจึงควรมีขอบเขตกว้างขวางและสมบูรณ์ (inclusive and completeness)
- ครอบคลุมเนื้อหาวิชาความรู้ หรือวิทยาการสาขาต่าง ๆ ที่มีอยู่รวมทั้งที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตได้ครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด

□ ความยืดหยุ่น

- ควรยืดหยุ่นและขยายได้ (flexible and expansive) โดยมีที่ว่างเหลือไว้ในแผนการจัดหมู่หนังสือ เพื่อให้สามารถปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาใหม่ ๆ เข้าไปในระบบจัดหมู่หนังสือได้ตามความเหมาะสม โดยไม่ทำให้เสียลำดับของเนื้อหาวิชา หรือเกิดปัญหาในภายหลัง

□ การเรียงลำดับหมวดหมู่ของเนื้อหาวิชา

- จัดลำดับหมวดหมู่เนื้อหาวิชา (order of classes and division) ตามลำดับเหตุผล และมีความสัมพันธ์กัน ลดหลั่นลงไปตามลำดับ (hierarchy) ไม่สับสน แสดงให้เห็นว่ามีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาใดบ้าง

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ระบบการจัดหมู่หนังสือที่ดี

□ มีหมวดหมู่หนังสือทั่วไป

- มีเลขหมู่สำหรับหนังสือทั่ว ๆ ไป (general class) ซึ่งไม่สามารถจัดเนื้อหาของหนังสือเหล่านี้ไว้ในสาขาใด ๆ ได้
- ในสาขาวิชาต่าง ๆ ควรมีเลขหมู่สำหรับหนังสือที่มีเนื้อหาวิชานั้น ๆ อย่างกว้าง ๆ ไม่ได้เน้นด้านใดด้านหนึ่งหรือเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งของเนื้อหาวิชาไว้ด้วย

□ ตารางเลขเฉพาะ

- ตารางเลขเฉพาะ (tables) ใช้เติมเข้ากับเลขหมู่ในหมวดต่าง ๆ เพื่อแบ่งเนื้อหาให้เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น
 - รูปแบบการเขียน
 - แสดงถึงภูมิภาค
 - ภาษา
- มีความคงที่ สามารถใช้กับหมวดต่าง ๆ ของระบบจัดหมู่หนังสือได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ระบบการจัดหมู่หนังสือที่ดี

□ คำศัพท์ (terminology)

ชื่อที่เรียกหมวดหมู่ใหญ่ หมู่ย่อยต่าง ๆ

- คำศัพท์ทางวิชาการ
- คำศัพท์ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันอยู่ เป็นที่ยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ ต้องแสดงความหมายเฉพาะ ชัดเจน ถูกต้อง

□ สัญลักษณ์ (notations)

เครื่องหมายที่กำหนดขึ้นแทนเนื้อหาของหนังสือในหมวดหมู่ต่าง ๆ

- 1 2 3 ๑ ๒ ๓
- A Z X D พ ม ย ก
- , . : ;
- **สัญลักษณ์บริสุทธิ์** (pure notation) ที่ใช้เฉพาะตัวเลขหรือตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียว เช่น สัญลักษณ์ของระบบทศนิยมดิวอี้ เป็นตัวเลข
- **สัญลักษณ์ผสม** (mixed notation) ใช้ทั้งตัวอักษรและตัวเลข หรือตัวอักษร ตัวเลข และเครื่องหมายวรรคตอนผสมกัน เช่น สัญลักษณ์ของระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ระบบการจัดหมู่หนังสือที่ดี

□ ดรรชนี (index)

ระบบจัดหมู่มีลักษณะพิเศษต่างจากดรรชนีของหนังสือทั่ว ๆ ไปตรงที่ในเรื่องย่อย ๆ จะมีเลขหมู่หนังสือกำกับไว้แทนที่จะบอกเลขหน้า ช่วยให้การกำหนดเลขหมู่สำหรับหนังสือแต่ละเล่มสะดวกรวดเร็ว เพราะจะเป็นแนวทางสำหรับเปิดหาเลขหมู่จากแผนการจัดหมู่หนังสือ ให้ได้เลขหมู่ที่เหมาะสมกับหนังสือมากที่สุด

ดรรชนีของระบบจัดหมู่หนังสือแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- ดรรชนีเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (**specific index**) จะนำหัวเรื่องย่อย ๆ มาเรียงลำดับตามตัวอักษร และมีเลขหมู่กำกับเฉพาะเรื่องที่มีลำดับในดรรชนี
- ดรรชนีสัมพันธ์ (**relative index**) จะนำหัวเรื่องย่อย ตลอดจนหัวข้อวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นทุกด้านมาจัดเรียงไว้ รวมทั้งการใช้คำพ้องและคำที่มีความหมายเป็นอย่างเดียวกัน แล้วมีเลขหมู่กำกับไว้

□ การจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ระบบการจัดหมู่ควรมีการจัดพิมพ์แผนการจัดหมู่เป็นรูปเล่ม เพื่อสะดวกต่อการใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงาน

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดหมู่หนังสือ

จัดหมู่ตามเนื้อหา ก่อนจัดตามรูปแบบ

- พิจารณาเนื้อหาของหนังสือ
- ไม่พิจารณาจากชื่อเรื่องหรือประเภทของหนังสือแต่เพียงอย่างเดียว หนังสือบางเล่มชื่อเรื่องอาจสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องเพียงบางตอนเท่านั้น
- จัดหนังสือไว้ในหมวดที่จะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ห้องสมุดมากที่สุด
- หนังสือด้านวรรณคดี เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน บทละคร ฯลฯ จะไม่คำนึงถึงเนื้อหาวิชาเป็นหลัก แต่จะพิจารณาจากภาษาและลักษณะการประพันธ์ วรรณคดีนั้น ๆ ให้จัดหมู่หนังสือตามสาขาวิชา ก่อน และเพื่อให้ได้เลขหมู่ที่เฉพาะและไม่ซ้ำ แล้วจึงจำแนกหมู่ย่อยไปตามประเทศ หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ หรือตามวิธีเขียน

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดหมู่หนังสือ

จัดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

ควรยึดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนหนังสือเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดเลขหมู่ เพราะผู้เขียนมักจะบอกให้ทราบอย่างย่อ ๆ ว่าหนังสือเล่มนั้นเกี่ยวข้องกับวิชาใดบ้าง

หนังสือที่มี 2 หรือ 3 เนื้อเรื่อง

- ให้จัดหมู่ตามเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ห้องสมุดมากที่สุด
- ให้จัดหมู่ตามเรื่องที่เน้นหนักมากกว่า
- ถ้าทุกเรื่องมีความสำคัญเท่ากันแต่ไม่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ให้จัดหมู่ตามเรื่องที่มีจำนวนหน้ามาก แต่ถ้าจำนวนหน้าใกล้เคียงกันก็ให้จัดหมู่ตามเรื่องที่ปรากฏเป็นลำดับแรกในเล่ม
- กรณีที่เรื่องทั้ง 2 มีความสำคัญเท่ากันและต่อเนื่องกัน ให้จัดหมู่ไว้ที่เรื่องแรกที่ปรากฏในตารางแผนการจัดหมู่
- ถ้าไม่มีการเน้นหนักเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่ง ควรพิจารณาเลขหมู่กว้าง ๆ ที่ครอบคลุมเนื้อหาเหล่านั้น

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดหมู่หนังสือ

หนังสือที่มีเนื้อเรื่องตั้งแต่สี่เรื่องขึ้นไป

- แต่ละเรื่องเป็นเรื่องย่อย ๆ ของหมวดใหญ่
ให้จัดหมู่ตามเรื่องที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาทั้งหมด
หนังสือที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความร้อน แสง เสียง และกลศาสตร์
ซึ่งต่างก็เป็นเนื้อเรื่องย่อยของหมวดฟิสิกส์ ให้จัดหมู่ไว้ที่หมวด 530
ฟิสิกส์
ไม่จัดไว้ที่หมวด 500 วิทยาศาสตร์ เพราะเป็นเลขหมู่ที่กว้างเกินไป
- ถ้าทั้งสี่เนื้อเรื่องนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน ควรจัดหมู่ไว้ในหมวดความรู้ทั่วไป

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดหมู่หนังสือ

หนังสือแปล

หนังสือที่กล่าวถึงการวิจารณ์หนังสือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หนังสือคู่มือ
หนังสือตอบคำถาม หรือหนังสือที่ดัดแปลงมาจากเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้จัด
หมู่ไว้กับเรื่องเดิม คือให้เลขหมู่เดียวกับหนังสือซึ่งเป็นต้นฉบับเดิม เพื่อ
ผู้ใช้จะได้พบหนังสือต้นฉบับและหนังสือแปลบนชั้นเดียวกัน

หนังสือชุด

- หนังสือชุดที่มีชื่อเรื่องอย่างเดียวกัน ให้จัดหมู่ไว้ด้วยกัน
- แต่ถ้าเป็นหนังสือชุดที่มีหลายเล่ม แต่ละเล่มมีชื่อเรื่องแตกต่างกัน ให้จัดหมู่ทีละเล่ม

พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของห้องสมุด

ให้พิจารณาวัตถุประสงค์ นโยบาย และประเภทผู้ใช้ห้องสมุด
ประกอบการให้เลขหมู่ด้วย

หนังสือเรื่องการจับปลา ห้องสมุดเกษตรจะจัดหมู่ไว้ที่ 639

ห้องสมุดเฉพาะสำหรับนักกีฬาอาจจัดให้เป็น 799 ก็ได้

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดหมู่หนังสือ

หนังสือที่กล่าวถึงลักษณะของวิชา

ให้จัดหมู่หนังสือเกี่ยวกับวิชานั้น ๆ ไม่ใช่เกี่ยวกับลักษณะของวิชา นอกจากลักษณะดังกล่าวได้แสดงถึงเนื้อหาของหนังสือ เช่น หนังสือเรื่อง Sociology aspects of education ให้จัดหมู่ไว้ที่การศึกษา ไม่ใช่สังคมวิทยา

หนังสือชีวประวัติ

- ห้องสมุดประชาชนมักจัดหมู่แยกเป็นหมวดต่างหาก
- ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดเฉพาะมักจัดตามประเภทสาขาวิชาของเจ้าของชีวประวัติ เช่น ชีวประวัติของนักวิทยาศาสตร์ไทย ให้เลขหมู่ตามเนื้อหาวิชา คือ วิทยาศาสตร์ ไม่จัดไว้ที่หมวดชีวประวัติทั่วไป

หนังสือที่กล่าวถึงบุคคลและประเทศ

ให้จัดหมู่ภายใต้ชื่อประเทศ หากมีเนื้อหา เป็นชีวประวัติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมีเรื่องเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ หรือการพัฒนาการสังคม หนังสือเล่มดังกล่าวจะจัดหมู่ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของเรื่องทั้ง 3 ตามประเทศหรือตามประวัติศาสตร์ทั่วไปของประเทศ

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดหมู่หนังสือ

การจัดหมู่หนังสือหมวดที่ยังเป็นปัญหา

- ไม่ควรใช้เลขหมู่ที่ยังไม่ได้กำหนดในแผนการจัดหมู่หนังสือ
- อย่ากำหนดเลขหมู่สำหรับเนื้อหาวิชาที่ยังเป็นปัญหาขึ้นเอง
- ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยสำรวจเรื่องที่ใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกันมากที่สุดที่ปรากฏในแผนการจัดหมู่ รวมทั้งหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เสียก่อน เพื่อนำมาพิจารณาในการกำหนดเลขหมู่หนังสือนั้น

กรณีที่หนังสือมี 2 ความเห็นอันขัดแย้งกัน

- การจัดหมู่หนังสือที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน เรื่องหนึ่งได้รับการรับรองจากผู้แต่ง และอีกเรื่องหนึ่งผู้แต่งตำหนิและไม่เห็นชอบด้วย ให้จัดหมู่ภายใต้เรื่องที่ผู้แต่งสนับสนุน

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ขั้นตอนการปฏิบัติงานจัดหมู่หนังสือ

1. ศึกษาคู่มือในการจัดหมู่หนังสือ

- ต้องมีคู่มือสำหรับใช้ในการจัดหมู่หนังสือ
- ให้ผู้จัดหมู่ศึกษาแผนการจัดหมู่เล่มที่ใช้ให้เข้าใจ

2. ตรวจสอบหนังสือที่ห้องสมุดได้รับมาใหม่

- ตรวจสอบว่าเคยมีหนังสือนั้นในห้องสมุดหรือไม่
ถ้าหนังสือเล่มใดมีอยู่แล้วให้จดเลขเรียกหนังสือไว้ เพื่อจะได้กำหนดเลขหมู่ให้เหมือนกัน และกรณีที่เป็นหนังสือซ้ำเล่มจะได้ลงเลขลำดับฉบับต่อเนื่องได้ถูกต้อง

3. พิจารณาอย่างคร่าวๆ เพื่อแยกหมวดหมู่ของหนังสือ

- หนังสือใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ให้นำหนังสือมาแยกออกเป็นหมวดใหญ่อย่างคร่าว ๆ
- จัดหมู่หนังสือไปที่ละหมวด เพื่อจะได้เปรียบเทียบเนื้อหาของหนังสือแต่ละเล่มในหมวดเดียวกัน จะช่วยให้กำหนดเลขหมู่ได้ถูกต้องและรวดเร็ว

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ขั้นตอนการปฏิบัติงานจัดหมู่หนังสือ

4. เลือกกำหนดเลขหมู่เล่มที่ง่ายก่อน

- เลือกหนังสือเล่มที่ง่ายมากำหนดเลขหมู่ก่อน
- หนังสือเล่มที่มีปัญหาในการกำหนดเลขหมู่ เช่น ไม่แน่ใจในการพิจารณาตัดสินเนื้อหาว่าเป็นหนังสือสาขาวิชาใด ควรเก็บไว้ก่อนเพื่อปรึกษารื้อกับผู้รู้ในสาขานั้น ๆ

5. พิจารณาเนื้อเรื่องของหนังสือ

- พิจารณาจากส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ เพื่อให้ทราบว่าหนังสือเล่มนั้นมีเนื้อเรื่องโดยทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องใด ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือที่จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้แก่

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ขั้นตอนการปฏิบัติงานจัดหมู่หนังสือ

5. พิจารณาเนื้อเรื่องของหนังสือ

ชื่อเรื่อง

- ชื่อเรื่องของหนังสือส่วนใหญ่มักมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
- การอ่านชื่อเรื่องจะช่วยให้บรรณารักษ์ทราบเนื้อเรื่องอย่างกว้าง ๆ
- หนังสือบางเล่มอาจมีชื่อเรื่องไม่ตรง หรือ สอดคล้อง หรือ เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องของหนังสือ บรรณารักษ์จึงต้องอ่านส่วนอื่นของหนังสือประกอบการพิจารณาด้วย

คำนำ

- แสดงถึงที่มาขอบเขต และวัตถุประสงค์ในการเขียนของผู้เขียนหนังสือ

สารบัญ

- กล่าวถึงรายละเอียดของหนังสือแต่ละเล่มว่าแบ่งออกเป็นกี่บท แต่ละบทมีหัวข้ออะไรบ้าง และอยู่ที่หน้าใด
- ช่วยให้ทราบเนื้อหาของหนังสือได้ชัดเจนขึ้น

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ขั้นตอนการปฏิบัติงานจัดหมู่หนังสือ

5. พิจารณาเนื้อเรื่องของหนังสือ

บทนำ

เป็นบทแรกของหนังสือที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น

บรรณานุกรม

รายชื่อเอกสารที่ผู้แต่งใช้ค้นคว้าประกอบการเขียนหนังสือ

ข้อมูลรายการในสิ่งพิมพ์ (cataloging in publication - CIP)

เป็นข้อมูลที่สำนักพิมพ์จัดพิมพ์ไว้ที่ด้านหลังของหน้าปกใน หรือ หน้าลิขสิทธิ์ ของหนังสือเล่มนั้น ๆ มักจะให้เลขหมู่หนังสือทั้ง ระบบทศนิยมของดิวอี้ และระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน รวมทั้งหัวเรื่อง

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ขั้นตอนการปฏิบัติงานจัดหมู่หนังสือ

อ่านเนื้อเรื่องบางบท

หากยังได้รายละเอียดไม่พอเพราะหนังสือนั้นมีเนื้อเรื่องซับซ้อน ให้อ่านเนื้อเรื่องบางบทหรือบางตอนอย่างคร่าว ๆ

หนังสืออ้างอิงบางประเภท

เป็นเครื่องมือที่ดีสำหรับหาความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องของหนังสือที่เป็นปัญหาได้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น บรรณานุกรม สารานุกรม พจนานุกรม คู่มือวรรณกรรมในสาขาวิชาต่าง ๆ ตลอดจนหนังสือวิจารณ์หนังสือ

ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ

หนังสือนั้นมีเนื้อเรื่องเฉพาะสาขาวิชาและยากเกินกว่าที่บรรณารักษ์จะมีความรู้มากพอที่จะตัดสินใจได้ ควรขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาให้ช่วยพิจารณา

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ขั้นตอนการปฏิบัติงานจัดหมู่หนังสือ

ฝึกใช้แผนการจัดหมู่หนังสือให้คล่อง

- จำหมวดใหญ่ของระบบการจัดหมู่หนังสือได้
- ทราบเนื้อหาของหนังสือและตัดสินใจว่าหนังสือนั้นอยู่ในหมวดใด
- ตรวจสอบว่าจะจัดเป็นหมวดอื่นได้อีกหรือไม่
- ถ้าไม่มีทางเป็นไปได้ให้ใช้หมวดที่ตกลงใจไว้แต่แรก
- พิจารณาว่าสามารถแบ่งย่อยได้อีกหรือไม่ ควรใช้หมู่ย่อยใด

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

ขั้นตอนการปฏิบัติงานจัดหมู่หนังสือ

ใช้เครื่องมือช่วยในการจัดหมู่

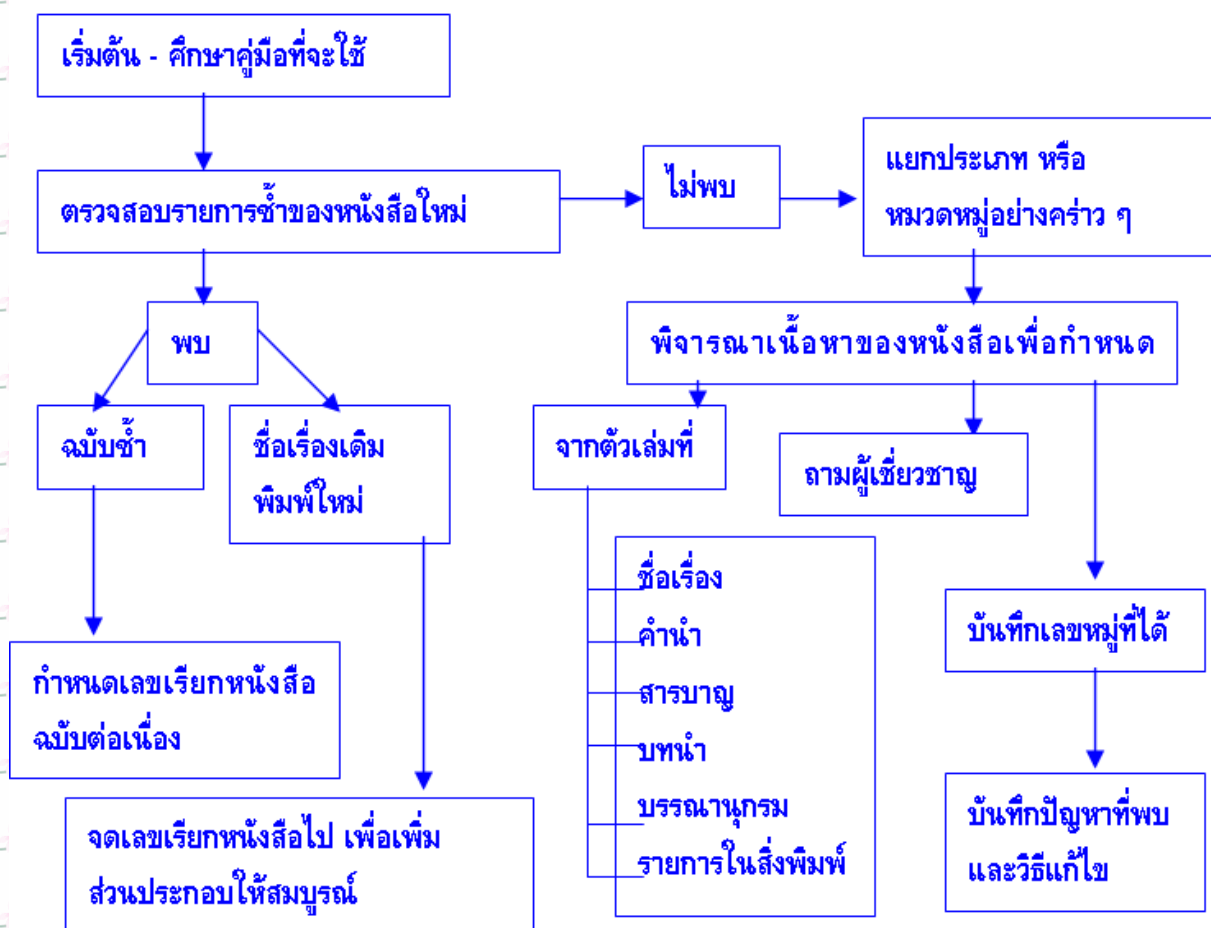
- **ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดต่าง ๆ (web OPAC)**
จะช่วยให้ทราบถึงหัวเรื่องและเลขหมู่ของหนังสือเล่มนั้นที่ห้องสมุดอื่น ๆ กำหนดใช้ นำมาตัดสินใจว่าจะให้เลขหมู่ และหัวเรื่องใดจึงจะเหมาะสม
- **ฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม (union catalog)**

บันทึกเลขหมู่

- **ตัวเล่มหนังสือ** โดยบันทึกที่หน้าหลังปกในและหน้าเฉพาะ
- **แผ่นบันทึกข้อมูลรายการสืบค้น** หรือ บัตรรายการ

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

57

58

การบ้าน

1. ให้นักศ.แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3 คน ทำรายงาน ส่งวันจันทร์หน้า (ทำรูปแบบรายงานที่ถูกต้อง)
2. ให้นักศ. ทุกคนทำแบบฝึกหัดของบทที่ 1 ส่งวันจันทร์หน้า

หากทำการบ้านไม่ได้ เข้าไปทบทวนบทเรียนได้ที่
<http://lms1s.npru.ac.th/>

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข

รายงานกลุ่ม 3 คน

- ให้นักศึกษาทำรายงาน **ชีวประวัติของบุคคลสำคัญในระบบทศนิยมของดิวอี้**
เชอร์ฟรานซิส เบคอน
ดร.วิลเลียม ทอร์เรย์ แฮริส
เมลวิล ดิวอี้
- ให้ทำในรูปแบบรายงานที่สมบูรณ์ มีการอ้างอิงและ **บรรณานุกรม** อย่างน้อย 5 รายการ โดยให้ค้นจากหนังสือ สารานุกรม เว็บไซต์
- ส่งสัปดาห์ถัดไป เป็นไฟล์ word และ PDF ที่ benjarat@webmail.npru.ac.th

จัดทำโดย รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม